

COSTA i FERNANDEZ, Lluís [ed.]: *El patrimoni documental: Catalunya-Cuba. Actes del II Fòrum de Municipis Indians*. Begur: Ajuntament de Begur, 2007. 180 p.

Costabona: *Alta Vall del Ter-Alpina*. Granollers: Alpina, 2007.

DIVERSOS AUTORS: *Ermites encisadors*. Santa Coloma de Farners: Edicions La Trona, 2007. 93 p.

FAIG, Dídac: *Retorn a la vall: Poemes*. Girona: Mínima, 2007. 84 p.

GIRALT-MIRACLE, Daniel; PICHOT, Gemma; SAGGI, Anna Maria: *Fragments de vida: Ramon Pichot*. Girona: Museu d'Art, 2007. 95 p.

GRABULEDA, Josep: *Els Pigem*. Banyoles: Edicions Gràfiques de Girona SLU, 2007. 108 p.

Jazzid: *Història del jazz a les comarques gironines*. Girona: Diputació de Girona / Casa de Cultura de Girona, 2007. 78 p.

JIMÉNEZ, Xesca [coord.]; FAXEDAS, M. Lluïsa [et al.]: *Migracions en l'art contemporani*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 64 p.

Madeleine Carroll: *Actriu compromesa*. Girona: Ajuntament de Girona, 2007. 15 p.

MAÑÉ, Antoni; VIDAL, Lluís; VILA, Carme: *Guia dels monuments megalítics de la Cerdanya*. Barcelona: PAM, 2007. 127 p.

MARQUES, Josep M.: *Impresos del s. XV-XVI: Biblioteca del Seminari de Girona*. Girona: Diputació de Girona, 2007. 250 p.

Memòria de recerca en docència universitària a la Facultat de Ciències de la UdG: 1998-2006. Girona: Universitat de Girona, 2007. 38 p.

MORALES i PALE, Montserrat: *Celrà, de la Segona República a la postguerra (1931-1949)*. Girona: Diputació de Girona, 2007. 248 p.

MORAN, Jacques; CAPELLA, Anna: *Happy Days*. Girona: Consorci de Museus de l'Empordà, 2007. 31 p.

NAVARRO BALDEWEG, Juan; NAVARRO BALDEWEG, Margarita [ed.]: *Una caja de resonancia*. València

una breu descripció dels seus elements, les fonts documentals en què es basa la recerca i, quan ha estat possible, una petita ressenya històrica.

Fruit també de la recerca, els autors han confeccionat un seguit de llistes que permeten conèixer els masos existents a Llebrers des del segle XIV; de cada mas se n'indica el senyor útil, que era qui treballava la terra, i el senyor directe, que en la major part dels casos corresponia a mans eclesiàstiques. A partir del segle XV hi figura el nom del cap de família, la qual cosa resultarà útil per als estudiosos de la genealogia.

Mereix un comentari a part l'índex de topònims i, sobretot, el quadre de classificació d'aquests, per la seva utilitat. L'obra es completa amb un ortofotomapa del veïnat, que ajuda a situar els diferents elements i també el conjunt en el context del terme de Cassà.

Tot plegat ofereix al lector un panorama del que ha estat en els darrers set-cents anys aquest fragment de territori a partir del nom que cada cosa ha adquirit. Un espai únic i diferenciat per la pròpia història, propera, singular i entranyable alhora, patrimoni de tots els cassanencs en general i dels veïns de Llebrers en particular.

Rosa Maria Gil Tort

La vida al fons del mar

LÁZARO i MATEO, Joan

Invertebrats marins (no artròpodes) del litoral de Sant Feliu de Guíxols: De les illes Balelles fins a Port Salvi. Un viatge evolutiu.

Àncora-Setmanari de la Costa Brava [ed.] 2006.

En els sisens premis literaris Àncora –l'edició de l'any 2005– fou proclamat guanyador del Premi Enric Descayre d'Investigació i Recerca el treball titulat «Invertebrats marins (no artròpodes) del litoral de Sant Feliu de Guíxols – De les illes Balelles fins a Port Salvi – Un viatge evolutiu», de Joan Lázaro i Mateo. L'estudi presentava tanta qualitat que es va decidir publicar-lo, i ara, al cap d'un any i poc més, ha sortit a la llum.

D'una manera molt didàctica i amb una gran quantitat de fotografies, l'autor fa una introducció sobre l'origen de la vida en el mar i la seva evolució a partir de la vida unicel·lular, de com una organització química va donar un compost que per primera vegada va tenir la capacitat de reproduir-se, i va néixer així la vida.

Seguint els tres conceptes de la teoria de l'origen de les espècies de Charles Darwin –reproducció, evolució i selecció–, el llibre ens parla dels invertebrats en tots els seus aspectes. Des dels més senzills fins als més evolucionats. Ens presenta les esponges, els cni-

daris, els cucs plans, els anèl·lids, els mol·luscs, les molles animals, els equinoderms, i els urocordats. També es fa un crit d'alerta respecte a l'acció de l'home, que ha posat en perill o ha destruït, a voltes voluntàriament, la conservació d'algunes espècies molt importants. A la part final es descriu l'aparició i posterior evolució de les espècies, des dels vertebrats fins als mamífers.

L'estudi que ha realitzat Joan Lázaro té molt de mèrit pel seu rigor d'investigació i per la seva qualitat científica, i està explicat amb un llenguatge molt planer i entenedor i des d'una formació personal.

La seva vida d'apassionament pel mar –fa més de dues dècades que se submergeix diàriament en aquest indret del nostre litoral–, la gran sensibilitat i respecte que té vers el patrimoni natural i la seva modèstia a l'hora de treballar han donat com a resultat aquest extraordinari llibre, imprescindible per a tots els que estan interessats a conèixer la vida

marina en general i més concretament la d'aquest sector proper a Sant Feliu de Guíxols.

Per acabar se'ns dona una lliçó: la conservació del patrimoni natural és també una qüestió moral, perquè no es poden conèixer tots aquests éssers vius sense respectar-los i valorar-los tal com fa l'autor, i aquests són valors que estan en crisi, ara que es construeix tant en el litoral sense tenir present tot l'impacte mediambiental que això suposa.

Joan Vicens i Tarré

Una documentada història de Sarrià de Ter

BRUGADA, Josep [coordinador].

Sarrià de Ter, el paper de la història.

CCG Edicions.
Girona, 2006.

Segurament que per a molts habitants de les comarques gironines el poble de Sarrià de Ter està associat de manera inequívoca al record llunyà d'una gran i olorosa fumaguera que havíem de travessar abans d'arribar a Girona. Llavors l'activitat industrial de la població era molt manifesta des de la carretera, fet que ens havia pogut disfressar el passat remot de la població, molt maltractada durant la construcció de l'autopista, en una època en què s'obrien noves vies sense pensar gaire

en els prejudicis de tota mena que representava l'enderrocament d'habitatges. Aquesta havia estat la sort que li havia tocat viure a Sarrià de Ter en els últims temps, fins al punt que per a molts resultava difícil saber on acabava el municipi i on començaven els veïns. Però l'aparició del volum *Sarrià de Ter, el paper de la història* allunya les fumarades del desconeixement.

El llibre ha estat coordinat per Josep Brugada, que a més és l'autor de la meitat dels textos, i hi han participat un extens equip d'autors: J. Abad, A. Aulines, L. Palahí, D. Vivó, J. Sánchez, J. Llinàs, J. Frigola, C. Montalbán, A. Tarrés, S. Mancebo, S. Planas, R. Coll, A. Vila, H. Benito, M. Omdes, N. Casassa, A. Rabés, E. Llenas, A. Grimal, P. Vila, J. Rosdevall, L. Aymerich, J. Rodríguez, E. Rodríguez, J. Quesada, E. Sau, I. Bustamante i J. M. Sansalvador. En la introducció, Brugada comenta que els textos oscil·len des d'una certa erudició al relat d'història o d'històries, definició que em

sembla especialment encertada, ja que en les 534 pàgines del llibre hi ha lloc per repassar fets llunyans al costat de relats més propers. La tasca d'escriure el llibre ha comportat uns deu anys de feina i de recerques arxivístiques, tasca que la lectura de l'obra evidencia, alhora que demostra fins a quin punt aporta dades fins ara desconegudes.

El treball va des de l'estudi toponímic dels noms del terme fins al repàs de les diferents cultures que han passat per la plana de Sarrià i hi han deixat petja; des dels referents prehistòrics, passant pels ibers, els romans —amb troballes tan significatives com la vil·la del Pla de l'Horta—, les tombes visigòtiques, les construccions medievals, els fets de l'època moderna, les guerres —especialment extensa la napoleònica—, fins a la gran embranzida industrial que va començar al segle XIX i ha arribat activa als nostres dies. S'hi descriuen les indústries més significatives: les de paper, els molins fariners, els forns de rajols..., i s'aprofundeix en alguns casos en la descripció de l'activitat i fins en la genealogia de les famílies d'empresaris. El llibre tracta també la vida cultural i lúdica del poble, amb les seves festes, els orfeons, els jocs florals, els clubs esportius, el *balonmano* o l'handbol, les escoles, els edificis significatius..., i inclou diverses gloses de les personalitats més rellevants

de la població. La història dels segles XIX i XX ocupa aproximadament tres quartes parts del llibre; per tant, segurament han estat ben poques les referències dels últims temps que han passat per alt de l'interès dels autors de l'obra.

És un volum profusament il·lustrat, amb imatges inèdites, moltes de les quals formaven part de col·leccions particulars, i la recerca de les quals de ben segur que ha estat complicada i laboriosa. L'obra acaba amb un apèndix literari, un complement a l'extensa història de la població, un ric apartat bibliogràfic i una cronologia. Resulta una obra molt llegidora —no en va el seu coordinador és filòleg— i de referència obligada per a tot hom que vulgui conèixer i aprofundir en la vida i la història de Sarrià de Ter.

Joan Sala

Les músiques de saló

Cobla La Principal de la Bisbal.

Centenari. CD.

Audiovisuals de Sarrià, 2005.

Una de les celebracions més corrents en el món de la música, i especialment al món sardanístic, és el centenari del naixement dels compositors més simbòlics o amb més prestigi en el seu corresponent estil musical.